

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Demonstration på Internationella socialistiska Kvinnodagen i Wien 1930.

ARBETARHELG.

Se, solglindret lätt över ängarna står.
Det är frihetens vaknande, jublande vår.
En dragande vind genom nejden går.
Hör majvinden blåser upp till revelj —
det är helg.

Ifrån tullen en ringlande arbetarhär
tågar ut mot de blånande vidderna, där
den friborna våren spiran bär.
Den fladdrande fanan i solens glöd
lyser röd.

Från de skumma gränderna tåget går
från fabrikernas mörka, trånga vår
ut mot hägrande, löftesrik vår.
Det doftar i nejden av blommande sälg.
Det är helg.

Fritz Stenlund.

MORGONBRIS

* MAJNUMMER 1930 *

Åter första maj.

Den verkliga mönstringen av den socialistiska världen ligger ej i antalet av dem, som sluta upp i demonstrationstågen.

Visserligen är det sant, att demonstranternas antal på varje plats har en hel del att säga om den socialistiska rörelsens styrka. Antalet visar bland annat, hur många som ha mod att i by eller metropol offentligen bekänna sig till socialismen. Det blir alltså en mätare på arbetarepartiets popularitet i den allmänna opinionen.

Även om denna popularitet icke är att förakta, så är den dock ej utslagsgivande för den makt som en rörelse har över själarna.

Där kan marschera fram en fattig och föraktad liten skara på en gata eller en byväg och denna lilla trupp kan dock med sin enda fana och sin paroll ge en stöt åt sinnena, få en makt över tankar och föreställningar, som är oändligt mycket starkare än det stora tågets marsch under flygande fanor och klingande spel på den breda vägen, kantad av nyfikna åskådare.

Den verkliga mönstringen av socialismens trupper sker bäst, om man skärskådar eller undersöker den sinnesart och stämning, under vilken massorna tåga fram. De många ledens styrka ligger i kraften av deras tro och vilja, som marschera fram.

Den som följt demonstrationstågen under en följd av år, vill gärna se dem som en mönstring av de

ståndaktiga och de som vilja arbeta, offra något för socialismens seger. Oberäkneliga, ytliga, själviska element ha varit med under vandrigen genom åren. Men de ha lämnats av utefter vägen. Nya skaror ha kommit till, ha prövats och luttrats. Endast de trogna ha stannat kvar. — Så vill man tro.

Ett demonstrationstågs makt ligger också i dess sammansättning av olika slags människor. Går där bara åldringar, var är då framtiden? Går där bara unga, var är då troheten? Går där bara kroppsarbetare, var är då socialismens förmåga av påverkan av alla samhällsklasser? Går där bara män, var är då friheten och självständigheten hos kvinnorna? Var är då arbetareklassens eniga vilja till ett nytt samhälle?

De finnas, som anse 1 maj-mönstringen mindre meningsfull för varje år. Arbetareklassen har flyttat in i samhället. Den skriver dess lagar och väljer dess styrelser och dess regering. Varför skall den då uppträda som demonstrant på gatorna mot det samhälle, den själv skapar?

Mot samhället? Nej, det ligger icke ett mot utan ett för i vår demonstration. Det ligger icke längre en protest utan en förklaring, en manifestation i massornas tåg första maj. Det ligger något positivt, ett understödjande av ett gryende liv.

Det är över hela världen påfallande, hur litet den halva av mänskligheten, som heter kvinnorna, ge sitt

understödjande av idén om ett nytt samhälle. Deras jämförelsevis ringa deltagande i 1 maj-demonstrationerna visar en påfallande svaghet hos den socialistiska rörelsen. Ett aldrig så imponerande tåg av män kan ej överskylla den inre svaghet hos arbetarörelsen, som ligger däri, att kvinnorna ej äro med i normal proportion.

Var äro de? Vad tänka de?

Hemma för att se efter barn, hus och hem? — Nej, det stämmer icke, ty de står där, arbetarkvinnorna, på trottoarkanten. — Tro de icke på socialismen? Förstå de icke, varför de skola visa sin politiska tro för allt folket?

Svaras det nej på de frågorna, då pekar det på orörda arbetsfält, stora marker i folksjälen, som ligga oröjda för socialismen och för det nya samhällets idé.

För oss socialdemokratiska kvinnor, organiserade i arbetarekommuner, ungdomsklubbar eller kvinnoklubbar, bör dessa oröjda marker, denna massa av kvinnor, som icke tro på vårt arbete och icke förstå det, ge en ny och meningsfull innebörd åt demonstrationståget 1 maj.

Vi gå där vid begynnelsen av ett stort arbete! Vi gå där för att visa vår vilja till arbetet på ett bättre samhälle, vi gå där för socialismen! Men vi gå där också och icke minst för det verkliga kvinnliga medborgarskapet, för kvinnornas frihet och jämlikhet!

Sigrid Gillner.

Studieresan till Finland.

Fjärde Nordiska barnskyddskongressen i Hälsingfors den 7—10 juli 1913.

Programmet för kongressen finnes infört i Tidskrift för Barnavård och Ungdomsvård nr 2, vilket först vid pressläggningen kommit oss tillhanda. Som det är mycket omfattande uppmanas alla som tänkt sig medfölja studieresan till Finland studera detsamma.

Anmälan om deltagande skall insändas till Sv. Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet, Stockholm, senast den 24 maj.

Alla förbundsmedlemmar, som ha för avsikt att deltaga i denna resa, uppmanas meddela sig med förbundsordföranden snarast.

Meddelanden från partikamraterna i Finland hoppas vi ha erhållit när dessa rader läsas och därför önska upplysningar kunna lämnas.

Innehållsförteckning:

- Åter första maj av Sigrid Gillner.
Sjukkaspropositionen av Bernhard Eriksson.
Den nya skolan av Ingeborg Sjögren.
Några minnesord över Arvid Thorberg.
Framtiden blir vad vi göra den till av V. Stockholm i fågelperspektiv av August Strindberg.
En sångerska av Sigrid Gillner. Följetong.
Dikter, Litteraturannalningar, notiser etc.

Sjukkaspropositionen.

Av Bernhard Eriksson.

I avgiven proposition har regeringen vid årets riksdag framlagt förslag till en ny sjukkasselagstiftning.

Frågan om en genomgripande reformering av sjukkasselagstiftningen har sedan omkring 15 år stått på dagordningen. Inom rörelsen har nedlagts ett synnerligen intresserat arbete för rörelsens framgång, men ändå har densamma icke lyckats vinna den anslutning och för medlemmarna blivit av den betydelse, som är en förutsättning för att densamma skall fylla sin sociala uppgift. Den förnämsta anledningen till denna svaghet är utan tvivel den stora splittringen och det knappa ekonomiska stöd verksamheten erhåller av det allmänna.

Den obligatoriska försäkringen vore utan tvivel den bästa och effektivaste lösningen. Av flera skäl är det emellertid för närvarande icke möjligt vinna riksdagens anslutning för ett sådant förslag. Den nödvändiga reformen måste därför ansluta sig till den frivilliga försäkringsformen. Detta var innebörden i såväl 1926 som 1928 års reformförslag och utgör grunden för det nu föreliggande förslaget.

För närvarande uppbäres vår sjukasserörelse av dels kassor med geografiskt begränsade verksamhetsområden — lokala sjukkas-sor — och dels kassor, som genom ett nät av lokalavdelningar sträcka sin verksamhet över hela landet — rikssjukkas-sor. Den senare sjukkassetypen är en säregenhet för vårt land. Båda dessa organisationsformer ha sin styrka och svaghet. I de lokala kassorna få medlemmarna direkt bära ansvaret för verksamheten, varigenom den samhörighet och den inbördes kontroll, varpå all sund sjukasserörelse måste vila, i största utsträckning förverkligas. Denna självkontroll avtrubbas inom rikssjukkas-sorna, då den centrala ledningen icke i detalj kan kontrollera verksamheten ute i orterna och lokalavdelningarnas underskott täckes från central-expeditionen. En överlägsenhet över de lokala sjukkas-sorna ha rikssjukkas-sorna genom den utjämning av olika sjuklighetsförhållanden i landet, som på detta sätt sker mellan de olika

orterna. Vid en reform av sjuk-kasserörelsen måste sambandet mellan denna och andra grenar av socialförsäkringen beaktas. I en enhetligt uppbyggd socialförsäkringsorganisation äro sjukkas-sor med lokalt begränsade verksamhetsområden ofrånkomligt nödvändiga. Detta var även grundtanken i såväl 1926 som 1928 års reformförslag. I det på riksdagens bord nu liggande förslaget har man sökt vinna en lösning av den svårlösta organisationsfrågan genom att tillvarataga det bästa i såväl lokalkassornas som rikskassornas organisationsformer. I den föreslagna organisationen sam-

mansmältes de båda riktningarna till en enhetlig rörelse.

Förslaget utgår ifrån att samtliga sjukkas-somedlemmar i ett geografiskt begränsat område i regel i en kommun skola vara sammanslutna i en lokalsjuk-kassa. Denna lokala sjuk-kassa skall lämna medlemmarna sjukhjälp under de första 21 dagarna av sjukdomstiden. Har kassan 500 medlemmar eller däröver kan denna tid, om kassan så önskar, utsträckas till 90 dagar. Vid sidan av dessa lokala sjukkas-sor skola finnas ett mindre antal centralsjuk-kas-sor, till vilka lokalkassornas medlemmar skola vara anslutna. Dessa

Min slumrande vildmark.

I natt skall det klinga en dämpad musik
från felan där nere i strömmen,
en mild melodi, som jag känner igen,
en skälvande ton ifrån drömmen.

I natt skall den viskande vinden på nytt
förtälja om vildmarkens gåta
och storskogens mörka och skrämmande djup,
där huldrorna sucka och gråta.

Min vildmark med norrskenets dansande prakt
och stormdrivna, jagande skyar,
min vildmark med furornas skyddande vakt
kring ensliga hyddor och byar.
Vad längtan har sökt bortom drömmarnas bro,
en sagogestalt och en boning,
det fann jag i ödsliga viddernas land,
där livet är kamp och försoning.

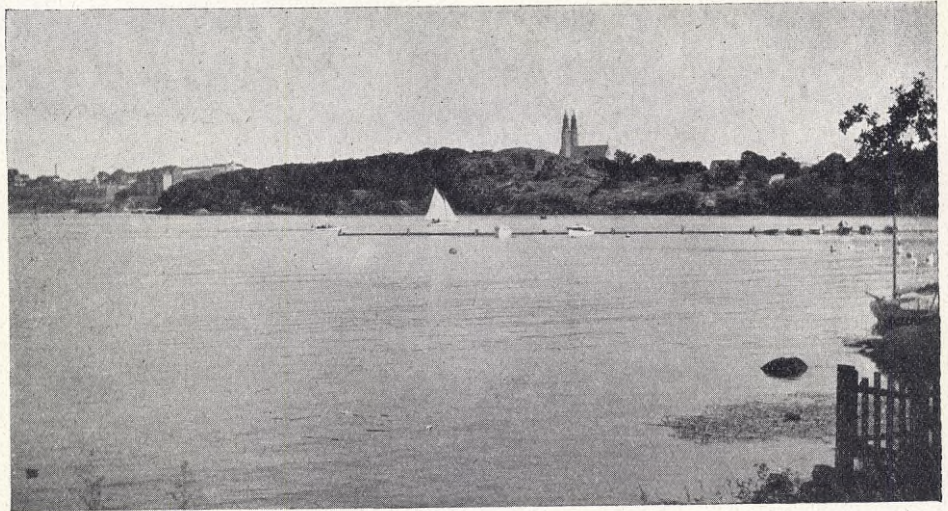
Min slumrande vildmark, min tysta värld,
då avskild och fjärr belägen,
till dig har jag kommit från vilsen färd,
en främling på allfarvägen.
Till dig har jag kommit, hos dig har jag frid,
du lärde mig villigt försaka
och möta de dagarna dystra och grå,
som följa på nätternas vaka.

Hilma Jonsson.

centralkassor skola omfatta ett eller flera län och lämna sina medlemmar sjukhjälp från 21:a resp. 90:de dagen upp till lägst två år. I kommuner, där antalet sjukkassememmar icke uppgått till 100, få dessa vara direkt anslutna till centralkassan även för de första 21 sjukdagarna. Från denna allmänna regel göres två betydande undantag. De nuvarande yrkes- och fabrikskassorna få fortsätta med sin statsunderstödd verksamhet vid sidan om lokalsjukkassorna. Nya sådana statsunderstödda kassor få likväl icke bildas efter den nya lagens ikraftträdande. I städer där sjukkasserörelsen vid lagens utfärdande nått större omfattning och är mera enhetligt organiserad tillåtas de nuvarande sjukkassorna, som ha mer än 500 medlemmar, att fortsätta med sin verksamhet och lämna sjukhjälp under 21 resp. 90 dagar. Dessa städer utgöra särskilda centralsjukkassemråden och centralkassorna skola stå öppna för medlemskap under hela sjukdomstiden. Enhetligheten i organisationen vinnes i dessa städer genom centralsjukkassan, som omfattar samtliga sjukkassors medlemmar.

Organisationen är endast en form för verksamheten. För medlemmarnas vidkommande äro kassornas prestationer det avgörande. I vad mån fyller det nu framlagda förslaget medlemmarnas berättigade anspråk på effektiv sjukhjälp?

För närvarande äro endast omkring en femtedel av sjukkassornas medlemmar tillförsäkrade läkarvård eller sjukhusvård. I förslaget stadgas skyldighet för kassorna att till alla sina medlemmar lämna sådan sjukhjälp. Medlemmarna skola dock själva betala en tredjedel av kostnaden för läkarvård och om kassorna lämna läkemedel halva kostnaden därför. Kassorna skola därjämte lämna sina medlemmar sjukpenning. För att i största utsträckning tillförsäkra kassornas medlemmar och deras familjer en god sjukvård lämnar förslaget möjlighet för hustru till manlig sjukkassem medlem att tillhöra kassan endast för erhållande av sjukvård, och kassan kan besluta lämna sina medlemmars minderåriga barn sjukvård. Genom lokal- och centralsjukkassan är varje medlem tillförsäkrad sjukhjälp under en tid av minst två år eller den längre tid kassan bestämmer. Vid barnsörd skola kassorna lämna sina kvinnliga medlemmar moderskapshjälp, som utgöres av moderskapspenning eller

Stockholm: Utsikt från Rålambshov.

vård å förlossningshem under minst 21 och högst 56 dagar. Moderskapspenningen skall motsvara den sjukpenning barnaföderskan är tillförsäkrad vid sjukdom eller om hon icke är försäkrad för erhållande av sjukpenning minst 1 krona om dagen. Om sjukkassan vid barnsörd bekostar barnmorskehjälp enligt fastställd taxa, utgår till kassan statsbidrag för halva kostnaden. Genom lämnande av detta statsbidrag äsyftas att stimulera kassorna att verka för inrättande av förlossningshem. Denna synnerligen betydelsefulla vårdfråga är betänkligt försummad i vårt land, och det är livligt att hoppas att sjukkassorna i samverkan med vederbörande kommuner skola gå in för åstadkommande av förlossningshem även å mindre orter i landet.

En av det föreliggande förslaget största förtjänster är att i den nya organisationen medtages alla de nuvarande statsunderstödda sjukkasornas medlemmar och de tillförsäkras oavsett ålder en utsträckt sjukhjälpstid av minst två år. Undantag från denna regel göres endast för de nuvarande sjukkassem medlemmarna, som redan äro sjuka vid övergången. Dessa erhålla sjukhjälp under den tid de förut äro tillförsäkrade sådan.

För närvarande uppgår statsbidraget till omkring 4 kronor för medlem och år, motsvarande cirka 13 % av kassornas sammanlagda utgifter. I propositionen föreslås att statsbidraget förhöjes i genomsnitt till omkring kr. 10:50 pr medlem och år, motsvarande cirka 30 % av kassornas nuvarande utgifter. Statens bidrag till sjukkasserörelsen med kassornas nuvarande medlems-

antal ökas därigenom från omkring 4 miljoner till 10 miljoner kronor.

Den nya lagen träder i kraft fr. o. m. den 1 januari 1931 med en övergångstid till den 31 december 1933. Skyldigheten för kassorna att lämna sina medlemmar sjukvård träder i kraft den 1 januari 1937.

De reformförslag, som framlades vid 1926 och 1928 års riksdagar, vunno icke riksdagens bifall. Anledningen härtill var i första rummet det motstånd, som reformen mötte från vissa grupper bland rörelsens egna målsmän. Årets förslag har utarbetats i samförstånd med framstående målsmän för sjukkasserörelsen och det finns ingen anledning betvivla att detsamma icke vinner riksdagens bifall. Även om invändningar kunna framställas mot vissa detaljer i förslaget, är reformen att hälsa med uppriktig tillfredsställelse. Den enhetliga organisationen och det väsentligt ökade statsbidraget kommer att ge rörelsen ett kraftigt stöd för verksamhetens utbredning, till bättnad för de ekonomiskt svaga i samhället. Genom reformen har tagits ett första steg till skapande av en rationell och bärande socialförsäkring i vårt land. Andra betydelsefulla socialförsäkringsuppgifter vänta sin lösning. En genomgripande reformering av den allmänna pensionsförsäkringen och införande av arbetslöshetsförsäkring samt änke- och barnpensionering är en tvingande nödvändighet.

Bernh. Eriksson.

Kommissionärer!

Räcker ej tidningarna till, rekvi-rera omedelbart fler från förbunds-expeditionen.

Den nya skolan.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Den hade olika namn. "Den röda lärjungen", "X", "Trådrullen". Tidningen ges ut av de "yngre gruppernas förenade kollektiv!!" Den innehåller ibland rundfrågor, som eleverna kan svara på och insända till redaktionen, som är okänd.

"Kan vänskap existera mellan flickor och pojkar?" Svar av Kostia: "Nej! Flickorna det är motsägelsernas anda." Ett annat svar: "Ja, om deras karaktärer överensstämmer."

En annan rundfråga anordnad av "Trådrullen" lyder: "Vad är livets mål?" Det är intressant att läsa dessa röda 15-16-åringars svar. Det är dock annat gry i dem än i de motsvarande åldersgrupperna i den amerikanska "16, 17, 18 år". "Vi lever och lär för att skapa ett starkt och kulturellt högtstående land och hjälpa vår nästa." "Jag lever för att lära mig något och bli en bildad människa. Jag vill inte vara obildad, ty då kommer alla att förtrycka mig." "Att lära sig något ordentligt, det är till nytta för staten och en själv." "Livets mål består i skapandet av ett säkert fundament för kommande generationer." Många andra bra svar finnas. Överallt har man den känslan trots all oron hos denna ung-

dom: Vilket utmärkt råämne dessa ryssar äro! I rätta händer skulle verket blivit ett konstverk. Under festdagarna vid nyårstiden 1924 var Kostia och Silva, en skolflicka, kamrat till Kostia, i en arbetarklubb. Man hade också en slags teaterföre-

ställning där. En massa poper kommo in och grälade om vems gud var bäst tills plötsligt en arbetare kom in med en stor kvast och sopade ut dem. Så var den saken avfärdad. En teaterföreställning i småskolan få vi också höra lite om. Den

heter "Den röda askungen". De två borgarsystrarna låter jämt den röda askungen stanna hemma, när de gå på bal. Då den lilla röllekan är ensam och tvättar och arbetar kommer en figur i röd skjorta in och ger Askungen en proklamation. (Glöm inte att det uppfördes i småskolan!) Askungen läser den (!) tar på sig en av systrarnas kläder och springer in på balen. Ja, hon tappar skon och prinsen hittar den o. s. v. i den gamla stilen. Men nu kommer agitatorn just mitt i prinsens frieri och ropar, att revolutionen brutit ut, dunkar prinsen i ryggen och försöker fånga honom. Det hela slutar med att de tre systrarna sjunga — Internationalen! Efter föreställningen börja småttingarna att dansa. Kostia hade genast pekpinnen till reds. "Vet ni inte, kamrat, att det är förbjudet att dansa", säger han till skolarbeterskan. Hon svarade: "För det första ska ni inte lägga er i saker, som inte angår er, kamrat Rjabtsev." (Forts. å sid. 12.)

M. I.

GAHNS
UPSALA

vid **BYK** och **BAK**
vid **TVÄTT** och **STÖK**

bliva händerna spruckna och röda. Men detta vanprydande och plågsamma obehag kan man numera lätt avlägsna. Gnid blott in händerna efter slutade bestyr med litet GAHNS MANIOL, som botar och helar all narighet och gör handen vit och vacker.

MANIOL
HÄNDERNAS BESKYDDARE

Arvid Thorberg död.

Den svenska arbetareklassen har åter drabbats av landssorg över bortgången av en av dess bästa tjänare.

Fackföreningsrörelsens mest framskjutne person här i landet, Landsorganisationens ordf. Arvid Thorberg, är ej mer.

Som alla våra läsare känna ändades hans verksamma liv mitt i sin fulla kraftutövning. Den 9 april, under bevisandet av pågående riksdagsplenium, avklipptes livstråden omedelbart efter ett anförande av honom över statsutskottets förslag om bidrag till yrkesundervisning, varom han motionerat.

Arvid Thorbergs verksamma livsgärning var helt ägnad arbetareklassens strävan efter bättre livsmöjligheter med den fackliga sammanslutningens grundval som förutsättning för vidare växt och utveckling.

Värdefulla egenskaper för en god strateg och fältherre utmärkte Arvid Thorbergs personlighet i hög grad och gjorde honom lämpad för sin ansvarsfulla post.

Ett kritiskt skede inbröt över den industriella världen, när Arvid Thorberg korades till den svenska fackföreningsrörelsens främste ledare. Det fordrades då mer än någonsin ett stort mått av de egenskaper som konstituera en ledares verkliga styrka. Både att hålla samman sitt folk och samtidigt, trots ogynnsamma förhållanden, gå fram numerrätt och enhetligt starkt.

Det senaste decenniet har ej saknat tendenser till splittring och förvirring inom arbetarnas leder, politiskt som fackligt.

Att nästan dagligen smädas för svek och förräderi av oansvariga element, vars inflytande, om det finge växa sig starkt, skulle försvaga arbetareklassens samlade styrka, förmådde ej rubba Arvid Thorbergs andliga jämvikt.

Kvinnornas organisationsarbete och sammanslutning för gemensam sak ägde i Arvid Thorberg en varm befrämjare.

Arbetsbördan för en stor folkrörelsens tjänare i ledareställning blir

oftast allt för pressande. Även den starkaste dignar ej sällan under dess tyngd. Krävande uppgifter av vitt skilda slag: fackliga, politiska, kommunala, internationella, påvilade i största utsträckning Arvid Thorberg.

När man tänker på hur de talrika underhandlingarna ofta kräva arbete vid förhandlingsbordet dagar och nätter, veckor i sträck, under stor spänning och skärpt ansvar och förutsätter att sätta parternas talesmän in i kanske hundratals smådetaljer för bemästrande av spörsmållet och läget, då förstår man någorlunda arten av vad endast dessa prestationer kräva. Ej underligt om bristningsgränsen nås i relativ tidig ålder.

De som kände Arvid Thorberg personligen närmare kunna helt instämma uti vad Stockholms stadsfullmäktiges ordförande yttrade vid hans frånfalle, då han bl. a. framhöll: Själva hans typ hade något över sig av på en gång odlat vett, humanitet och kultur, egentligen något vekt, nästan artistiskt.

Arvid Thorberg var åter ännu ett vackert exempel på de svenska organiserade arbetarnas bidrag av lödiga personligheter, som i gärning gagnat sin klass, sitt folk, sitt land. Som ägt förmågan att växa med uppgifterna. Personer som vi alla kunna vörda och vara stolta över.

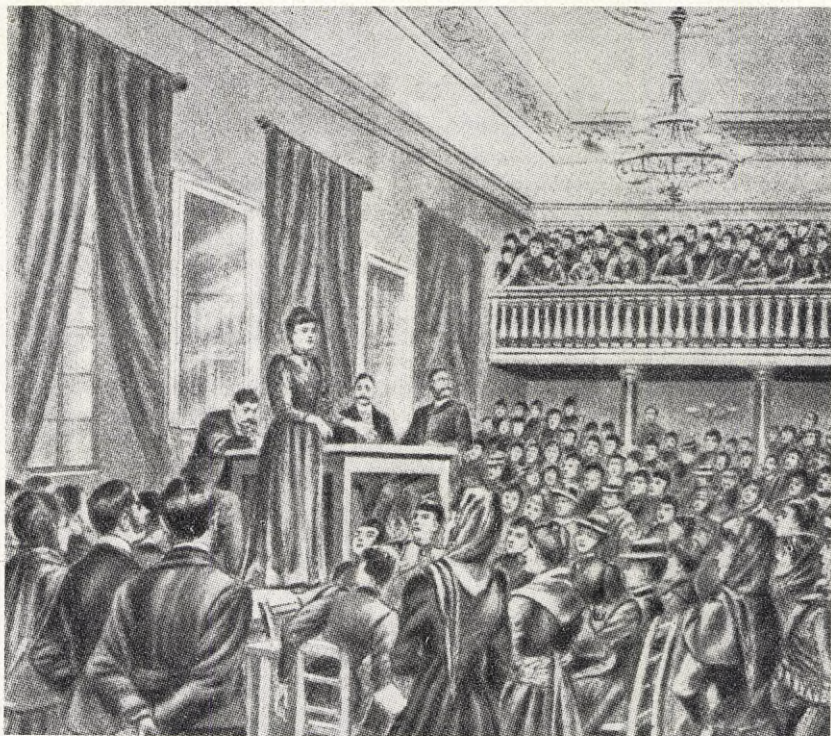
S. V.

Förbundskamrater.

För alla vänliga hälsningar och den stora gåvan på min 60-årsdag ber jag härmed få frambära mitt värdsamma och hjärtliga tack.

De många namnen påminna om så mycket arbete och ljusa förhoppningar under gångna år.

A g d a Ö s t l u n d.

Från ett arbetarmöte i Wien i början på 90-talet.

Vägen till makt

(Der Weg zur Höhe)

av Adelheid Popp är en av våra österrikiska kvinnliga kamrater nyligen utgiven bok, skildrande den österrikiska socialistiska kvinnorörelsens utveckling. Vi få här ända från nittiotalets början följa de första svaga ansatserna till kvinnornas uppvaknande för en nyare tids tankar bland det stora kvinnliga fabriksproletariatet i Wien och till vår tid.

I ett brev till oss rekommenderar den österrikiska kvinnokommittén de svenska kamrater, som läsa tyska, att från Sozialdemokratisches Frauenzentral-komitee, Wien V/1, Rechte Wienzeile 95, rekvirera ifrågavarande bok. Den kostar 3.90 ö. sh. (ungefär 2 kr.).

Vi ha senare erhållit boken och frapperats av dess funktionalistiska utstyrsel. Den mest moderna vi hittills haft nöjet se. Den är synnerligen trevligt uppställd.

Adelheid Popp är väl bekant för denna tidnings läsare genom den följetong, utgörande ett avsnitt av hennes tidigare bok, som för något år sedan publicerades i Morgonbris. Även har hon några gånger skrivit särskilda artiklar för vår tidning under senare åren.

Hon ger här en sammanfattande skildring i korta avdelningar över

de olika faserna i den österrikiska socialdemokratiska kvinnorörelsen. Vi kunna ju ej här närmare redogöra för detaljerna. Utvecklingsgången är ju också i stort sett densamma som hos oss, ehuru givet intressanta särdrag ju alltid förefinnas.

Vi må även komma ihåg, att Tysklands och Österrikes kvinnor varit mycket ofriare än vi här uppe i Norden under alla förhållanden. Men särskilt undantagslagarna gjorde dem ännu ofriare. De kunde så t. ex. icke deltaga i offentliga politiska möten.

De österrikiska kamraterna började några år tidigare än vi att organisera sig, men i förhållande till den stora folkmängden, dubbelmonarkin ägde omkring 50,000,000 invånare, var tillslutningen ringa. Först med krigets slut och kvinnornas frigörelse kom det stora uppsvinget.

1903 fanns blott 700 politiskt organiserade kvinnor i denna folkrika stat. De fackligt organiserade voro 5,580. Året före kriget funnos 20,000 politiskt och något tusental mer fackligt organiserade kvinnor. 1928 voro 221,500 kvinnor politiskt och 167,469 kvinnor fackligt organiserade, ehuru den österrikiska staten då ej hade flera invånare än Sverige. Detta land innehar sålunda rekord i fråga om politiskt organiserade socialdemokratiska kvinnor. Så mycket märkligare då man betänker, att det huvudsakligast endast är i hu-

Längre färskt

håller sig brödet bakat med

Säljes aldrig i lös vikt.

vudstaden detta gigantiska antal förefinnes. Där dominerar socialdemokratin som ingenstädes i världen. Kvinnorna överflygla dock männen, ej endast i vissa siffror, men även procentuellt i valdeltagande och iver i arbetet.

I det övriga Österrike är emellertid alltjämt reaktionen maktfaktorn och folket, framför allt kvinnorna, i de katolska prästernas starka band.

I förbigående må sägas, att vi här uppe näppeligen kunna göra oss en föreställning om vilken reaktionär makt katolicismen alltjämt utgör i sydeuropeiska länder. När man läser t. ex. den vitt spridda österrikiska kvinnotidningen Die Unzufriedene (Den otillfredsställda eller missnöjda) förstår man hur lågt stora skikt av kvinnor stå där nere, främst tack vare katolska kyrkans grepp om folket. En sådan tidning vore omöjlig i något nordeuropeiskt land.

Frappant för oss nordbor är emellertid den tändande glöd och hänförelse, som Österrikes socialdemokratiska kvinnor äro mäktiga och som drivit dess rörelse så högt och inflytelserikt och i huvudstadens dagliga liv för det fattiga folkets välfärd avsatt så betydande praktiska resultat.

Adelheids Popp's bok är en spegling av detta. S. V.

Framtiden blir vad vi göra den till.

Stolta och eggande som en lyst-ringssignal verka dessa överskrif-tens trosvissa ord.

I majdagar, i vårtider, är det just för oss alla, som då ivrigare än eljest ut över arbetets värld så socialis-mens tankefrön, en inspirerande drivkraft att veta, att vi kunna i stor utsträckning göra påståendet här ovan till levande sanning.

Första maj! I dessa ord ha, långt innan arbetarrörelsen för snart en mansålder sedan gjorde den dagen till symbol och uttryck för vad socialismen drömde och ville som bäst av framtid och vårtankar för arbetets söner och döttrar, legat något av vårbudskap och befrielse-känslor även i vidare mening än det naturens skiftning väckte.

Sedan grå forntid bredde sig vå-rens och hoppets förväntningar i nord som i syd, öst som i väst med de första majdagarnas vår- och som-marspel.

Då socialismen just första maj världen över, så långt dess tankar slagit rot, manifesterar sin förhopp-ning, sin tro, sin mellanfolkliga sam-hörighet, så tog den i arv en tradi-tionens och sedvänjans dag, som fol-ket knutit an till, framför allt i nor-dens länder, som en vårlöftenas tid. Socialismen ville med sin dagliga strävan göra till levande verklighet de bästa av första majs drömmar. Drömmarna, önskningarna, hoppet

från de förtryckta om frihet och människovärde.

Ännu har knappast en mansålder förflutit sedan första majs flam-mande paroller började ljuda från rödklädda talarstolar. Se vi på för-hållandena då och nu och jämföra måste vi bekänna, att vi hunnit gan-ska långt på de dåvarande framtid-smålets väg.

Men detta är nått tack vare den realitetsbetonade tid som lärt oss, att drömmar och tro visserligen må-ste bilda underlag, men icke kunna föra oss framåt, icke kunna förverk-liga våra syften. Endast det sträv-samma arbetet, dagens id, mannens, kvinnans insats, den samfälliga gär-ningen, skapar dröm till verklighet.

Ett nog så träffande gammalt känt uttryck av en timmermans son, som enligt sägen en gång verkade för den rättrådighet socialismens strävar att ge realitet åt — så långt det nu går i denna ofullkomliga värld — lyder också: tro utan g ä r n i n g a r ä r d ö d.

August Strindberg skrev en gång i en betagande vårvisa:

Vårt trolslott byggdes i ett slag av luft och dagg en vårens dag och sol'n i våra sinnen.

De sänger vi i festliga majdagar ägna kommande ljusare tider väcka ej mindre tjusning och betagande

syner för vår inre åskådning då vi veta, att längtan och förhoppnin-garna baseras på verklighetsbetonad gärning. Nuets insats. Samtidens möda. Det är underlaget för ver-kets stolta resning.

Vår drömda framtid bygges ej av luft och dagg en vårens dag, men av sol'n i våra sinnen, som förlänar oss tro, mod, inspiration att göra vår personliga insats, som, hur ringa som helst i sig själv, samfällt skapar verklighet av drömmen. Sol'n i våra sinnen värmer och bestrålar dagens id. Strör stänk av glans och festivi-tas över arbetet. Skänker hänförel-se och lidelse för rätten.

Må därför gärna majstämming locka fram något av lyrisk betoning, som en färgaccent i dagsslitet.

Arbetarklassens socialistiska in-ställning, med sin vidgade samhörig-hetssyn är den grund varpå världsfred och allomfattande samhällssoli-daritet skola växa i höjden och säkra fortbestånd och vidare utveckling av materiell och andlig odling.

Fred och socialism de betinga och nödvändigöra varandra. Utan den ena ej heller den andra!

För freden och socialismen blir därför det ständigt återupprepade lösensordet.

Men på arbetarklassen vilar upp-giften, att genomföra verket. Just på grund av givna förhållanden är det arbetarklassen som har det vita-

Stockholm: Djurgården, mitt emot utställningen.

Stockholm: Djurgårdsbrunnsviken.

laste intresset av parollens fullföljande.

Arbetarkvinnorna ha, till följd av hela sin ställning, kanske det allra största intresset för fullbordande av det som fred och socialism innebär. Det gäller att göra detta intresse *levande!*

Må därtill nu bidra även vårsolens värme i våra sinnen, majvindarnas fräkt i våra känslor. Må det frusna i tankevanor och tradition, i likgiltighetens känslvärld tina upp. För detta fordras att vi alla göra vår plikt: påverka vår omgivning att förena sig med oss. Det är sådden vi nu i vårens majdagar skola så i vår omgivnings sinnen.

Nordens folk är i dag aktat ute i världen som föregångsfolk i många avseenden. Man har lärt sig skatta de skandinaviska ländernas brödrarfolk som efterföljansvärda exempel i dess orubbliga fredskärlek och för dess rangställning i materiell och andlig odling.

Arbetarklassens relativa skolning och inflytande, dess ansvar och socialistiska tänkesätt, torde ej ha oväsentlig del i de nordiska ländernas framsteg, såväl samhällligt som i andra hänseenden.

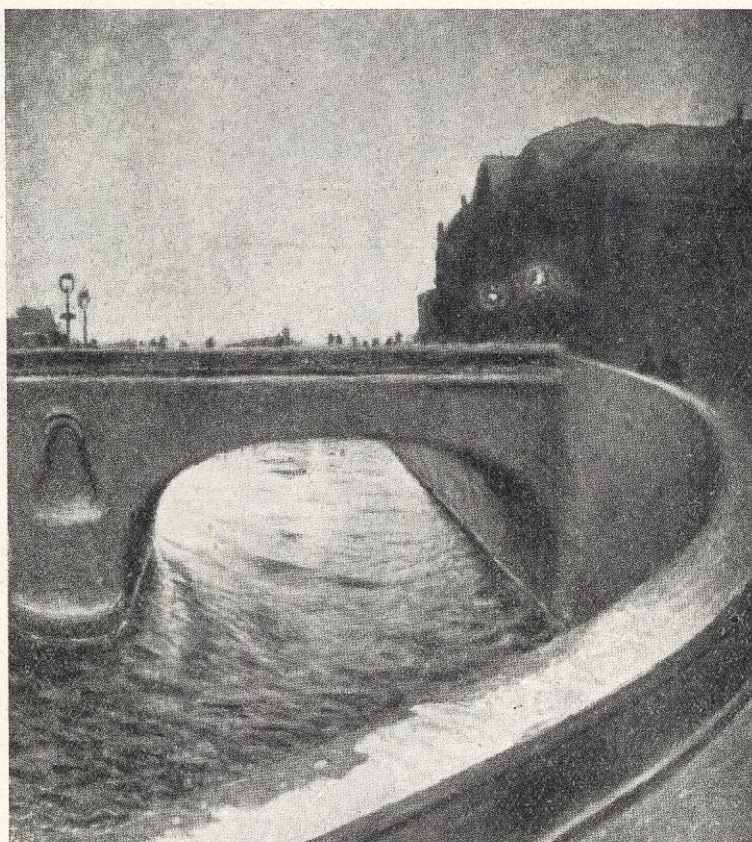
Må vi nu fortsätta att gå i spetsen under demokratiska former för vidare utveckling. Må ej minst arbetarkvinnorna i nordens länder göra sin insats.

Samfällt skola vi gå fram under demokratisk utveckling för ändamålsenligare och rättvisare förhållanden, för fred och socialistiska ideals förverkligande.

Det varde vår första maj-paroll.
V.

Bönderna fram. Herr Anders Hedberg höll vid Lantbruksakamiens vårsammankomst ett föredrag om Kooperation, som nu till ett pris av 25 öre utgivits från Koop. förbundets förlag.

I denna skrift, som har många intressanta uppslag och informationer, riktar sig förf. i första hand till lantmännen, men vem som helst kan ta del av förf:s framställning med stort nöje och god behållning.

Nils Kreuger: *Stockholm, Norrbro.*

LITTERATUR

Voltaire på svenska. Ett av de betydelsefullaste verk, som världslitteraturen äger till försvar för rätten att tänka fritt i religiösa ting, är Voltaires *Traktat om toleransen*.

Denna skrift har nu genom Tidens förlag utkommit i en svensk edition, smakfullt utstyrd och välredigerad samt försedd med en utmärkt inledning av utgivaren G. Åman-Nilsson. Det skulle mycket förvåna, om ej denna i alla stycken förnämliga bok vunnit köpare. Att svenska bokälskare alltjämt äga gehör för Voltaires fina ironi och intensiva rättfärdighetslidelse vägar man väl tro.

Trots den kanske skrämmande titeln är "Traktat om toleransen" underhållande som en modern kulturhistorisk roman, och utgivaren, välkänd från ett par Byronböcker och en redigering av Montaignes essayer i urval, har med denna volym ytterligare styrkt sitt anseende som en utsökt översättare av fransk stil.

Den vackra volymen, som ej bör saknas i något bibliotek eller kulturintresserat hem, kostar endast 3: 75.

Svenska kulturpersonligheter av *Sven Kjersén*. Kooperativa förbundets förlag. Pris kr. 2: 50.

En verkligt god och intressant bok, som borde få stor spridning, har den kände

folkhögskolerektorn, *Sven Kjersén*, här utgivit. Framför allt är den synnerligen väl lämpad för mognare ungdom. Förf. ger en koncentrerad överblick i dessa korta monografier över ett antal av den svenska kulturens mera framträdande personligheter på skilda områden.

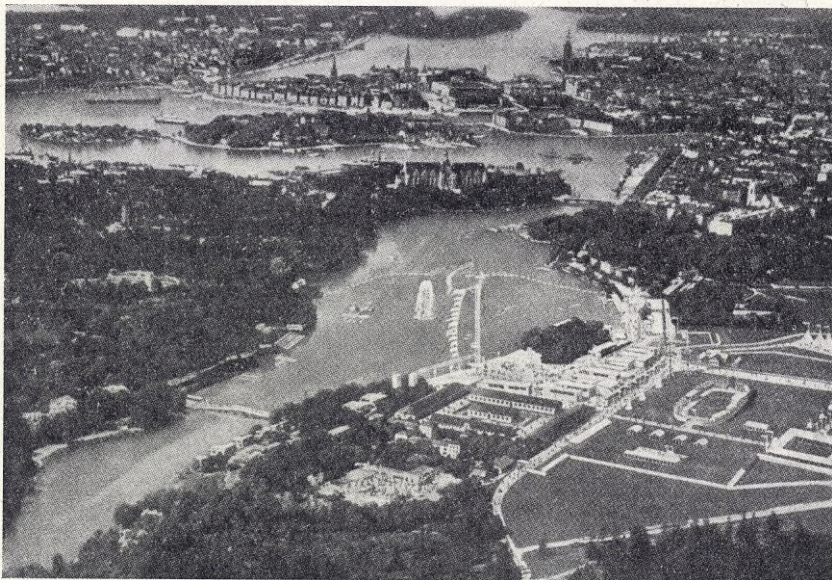
De tretton biograferade äro: *Olaus Petri*, *Georg Stiernhielm*, *Olof Rudbeck*, *Emanuel Swedenborg*, *Carl von Linné*, *Erik Gustaf Geijer*, *Richard Dybeck*, *John Ericsson*, *Peter Wieselgren*, *Viktor Rydberg*, *August Strindberg*, *Pelle Molin* och *Oscar Montelius*.

Det är skildringen av bragder, genier och begåvningar av de mest skilda slag, vilka alltjämt böra stå som lysande föredömen, icke minst i en tid, då intresset för yttre ting lockar individerna bort från intellektuell och andlig fördjupning. Boken har dessutom ytterligare en förtjänst, den är utmärkt väl illustrerad, i några fall med porträtt, som är ytterst svåråtkomliga och föga kända.

En lämplig och bra namnsdags- och födelsedagspresent för ungdom.

Verser från Harplinge av *Albert Olsson*. Tidens förlag. Pris kr. 3: 75.

En debutbok med förnäm utstyrel. Läsaren torde dock ej bli vidare gripen av innehållet, ehuru en del av dikterna ej sakna en viss ansats av verkligt skaldskap.

Stockholm: Utställningsområdet i fågelperspektiv.

Stockholm i fågelperspektiv.

Av August Strindberg.

Det var en afton i början av maj. Den lilla trädgården på Mosebacke hade ännu icke blivit öppnad för allmänheten, och rabatterna voro ej uppgrävda; snödropparna hade arbetat sig upp genom fjolårets lövsamlingar och höllo just på att sluta sin korta verksamhet för att lämna plats åt de ömtåligare saffransblommorna, vilka tagit skydd under ett ofruktsamt päronträd; syrenerna väntade på sydlig vind för att få gå i blom, men lindarna bjödo ännu kärleksfilter i sina obrustna knoppar åt bofinkarna, som börjat bygga sina lavklädda bon mellan stam och

Stockholm: Skeppar Karls gränd.

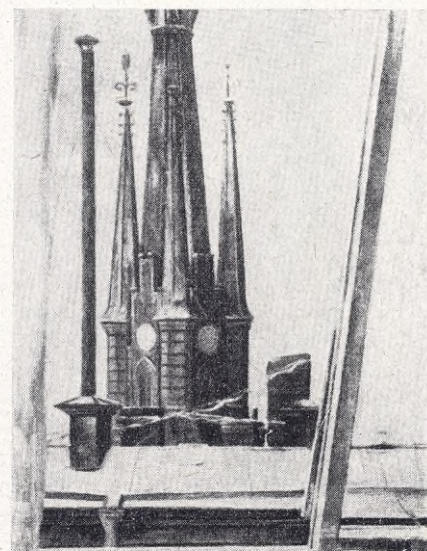
gren; ännu hade ingen mänskofot trampat sandgångarna sedan sista vinterns snö gått bort, och därför levdes ett obesvärat liv därinne av både djur och blommor. Gråsparvarna höllo på att samla upp skräp, som de sedan gömde under takpannorna på navigationsskolans hus; de drog om spillror av rakethylsor från sista höstfyrverkeriet, de plockade halmen från unga träd som året förut slupit ur skolan på Rosendal — och allting sågo de! De hittade baregelappar i bersåer och kunde mellan stiekorna på en bänkfot draga fram hårtappar efter hundar, som icke slagits där sedan Josefinadagen i fjol. Där var ett liv och ett kiv.

Men solen stod över Liljeholmen och sköt hela kvastar av strålar mot öster; de gingo genom rökarna från Bergsund, de ilade fram över Riddarfjärden, klättrade upp till korset på Riddarholmskyrkan, kastade sig över till Tyskans branta tak, lekte med vimplarna på skeppsbrotåterna, illuminerade i fönstren på stora Sjötullen, eklärerade Lidingöskogarna och tonade bort i ett rosenfärgat moln, långt, långt ut i fjärran, där havet ligger. Och därifrån kom vinden, och hon gjorde samma färd tillbaka genom Vaxholm, förbi fästningen, förbi Sjötullen, utmed Sicklaön, gick in bakom Hästholmen och tittade på sommarnöjena; ut igen, fortsatte och kom in i Danviken,

blev skrämnd och rusade av utmed södra stranden, kände lukten av kol, tjära och tran, törnade mot Stadsgrården, for uppför Mosebacke, in i trädgården och slog emot en vägg. I detsamma öppnades väggen av en piga, som just rivit bort klistringen på innanfönstren; ett förfärligt os av stekflott, ölskvättar, granris och sågspån störtade ut och fördes långt bort av vinden, som nu, medan köksan drog in den friska luften genom näsan, passade på att gripa fönstervadden, som var beströdd med paljetter och berberisbär och törnosblad, och började en ringdans utefter gångarna, i vilken snart gråsparvarna och bofinkarna deltog, då de sålunda sågo sina bosättningsbekymmer till stor del undanröjda.

Emellertid fortsatte köksan sitt arbete med innanfönstren, och inom några minuter hade dörren från källarsalen till verandan blivit öppnad och ut i trädgården trädde en ung herre, enkelt men fint klädd. Hans ansikte företedde intet ovanligt, men där låg en sorg och en ofrid i hans blickar, som dock försvunno, då han, utkommen från den trånga källarsalen, möttes av den öppna horisonten. Han vände sig mot vindsidan, knäppte upp överrocken och tog några fulla andetag, vilka tycktes lätta hans bröstorg och sinne. Därpå började han vandra fram och åter utmed barriären, som skiljer trädgården från branterna åt sjön.

Långt nere under honom bullrade den nyvaknade staden; ångvinscharna snurrade nere i stadsgårdshamnen, järnstängerna skramlade i järnvägen, slussvaktarnas pipor visslade, ångbåtarna vid Skeppsbron ångade, Kungsbackomnibussarna hoppade skallrande fram på den kullriga

Otte Sköld: S:t Klara kyrka, Stockholm.

stenläggningen; stöj och höjt i fiskargången, segel och flaggor som fladdrade ute på strömmen, måsar-nas skri, horns signaler från Skeppsholmen, gevärsrop från Södermalms-torg, arbetshjonens klappande med träskorna på Glasbruksgatan, allt gjorde ett intryck av liv och rörlighet, som tycktes väcka den unge herrns energi, ty nu hade hans ansikte antagit ett uttryck av trots och levnadslust och beslutsamhet, och då han lutade sig över barriären och såg ner på staden under sina fötter, var det som om han betraktade en fiende; hans näsborrar vidgades, hans ögon flammade och han lyfte sin knutna hand, som om han velat utmana den stackars staden eller hota den.

Nu ringde det sju i Katrina, och Maria sekunderade med sin mjält-sjukan, diskant, och Storkyrkan och Tyskan fyllde i med sina basar, och hela rymden dallrade snart av ljudet från alla stadens sjuklockor; men när de tystnat, den ena efter den andra, hördes ännu långt i fjärran den sista sjunga sin fridfulla aftonsång; den hade en högre ton, en renare klang och ett hastigare tempo än de andra — ty den har så! Han lyssnade och sökte utröna varifrån ljudet kom, ty det syntes väcka minnen hos honom. Då blev hans min så vek och hans ansikte uttryckte den smärta, som ett barn erfar, då det känner sig vara lämnat ensamt. Och han var ensam, ty hans far och mor lågo borta på Klara kyrkogård, därifrån klockan ännu hördes, och han var ett barn, ty han trodde ännu på allt, både sant och sagor.

(Ur inledningskapitlet till "Röda rummet".)

Stockholm: Vy från Mosebacke.

Till Stockholm.

Utställningen kommer säkerligen att locka många av våra läsare i landsorten till huvudstaden i sommar. Dagen för dess öppnande är nu ej långt avlägsen. Endast ett par, tre veckor återstå då detta skrives.

Vi ha med anledning härav i detta nummer tillåtit oss införa en del stockholmsbilder från olika platser, i första hand från trakten av utställningsområdet.

Stockholm med sina omgivningar, framförallt dess skärgård, har mycket av skönhet och växlande naturscenerier att tjusa en främling med.

Vi önska våra besökande läsare må komma i tillfälle att beskåda en hel del av det vackra och värdefulla vår huvudstad har att erbjuda, oavsett utställningens lockelser!

Samvetet, sam-medvetandet, för människan på olika individuella vägar fram mot ett och samma mål, som är: högsta möjliga lycka för alla — vidast möjliga harmoni bland allt skapat. Efter kampen för den enskildes lycka kommer samarbetet för allas lycka. — Liksom redan nu endast kampen eller arbetet för en nations lycka kan skapa lycka för den högre individen, så skall i en framtid endast kampen eller arbetet för mänsklighetens lycka kunna göra det, till dess en gång all kamp ersättes av samarbete.

Allt levande, som ej kan socialiseras, dör ut till följd av denna sin oförmåga, ty endast det, som kan användas som byggnadsmaterial för framtidens utvecklade världsorganisation, fortlever; allt annat självdör, vissnar till dödkött och bortfaller.

Richard Berg.

Lakshmiwar Sinha: Bengala Fabeloj (Bengaliska Sagor). Förlagsföreningen Esperanto, Stockholm. Pris 1 kr.

För ett par år sedan kom en ung hindu — Tagores lärjunge — som stipendiat till Nääs. Under sin vistelse här i Sverige fick han höra talas om esperantospråket och fängades av världsspråkstanken. Efter att på några månader ha lärt sig tala esperanto flytande har han nu genomrest nästan hela vårt land och genom hundratals föredrag ökat vår kännedom om Indiens land och folk, varvid han alltid talat på esperanto, tolkad av esperantister på orten.

"Bengaliska Sagor" är hans andra originalverk på esperanto. Det har översatts till svenska för att med större lätthet kunna användas som läsebok vid studiet av esperanto och föreligger samtidigt i två upplagor: den ena på endast esperanto, den andra med svensk parallelltext.

Stockholm: Konserthuset.

Den nya skolan.

(Forts. fr. sid. 5.)

Det har varit tillräckligt med bråk för er skull i mellanskolan, och nu sticker ni också er näsa i småskolan." "Jag blev förbannad och beslöt rapportera saken för cellen." Silva tyckte inte om dans, emedan det var ett borgerligt arv. Men Kostia säger, att om han inte varit där, hade nog Silva dansat, ty "ögonen brunno och hela ansiktet strålade". Själva Kostia blev så intagen av småbarnens dans, att han ville "hålla ett glänsande tal eller gå i spetsen för ett tåg med en fana i händerna". För att vara ständaktiga, så gingo de unga sin väg och Silva sade: "Om man alltid skulle göra, vad man har lust till, hur skulle det då gå med ideologien?" Självstyrelsen vållade ständigt bråk. Man skulle inte hälsa på skolarbetarna eller resa sig upp, då de kommo in, för övrigt skulle eleverna ha frihet att komma och gå hur de ville, kalla allmänna möten i hörsalen genom att ringa i stora klockan o. s. v. Vid ett tillfälle fingo de emellertid veta, vad föreståndarinnan tänkte: "Jag är förvånad över den brist på organisation, Ni lägger i dagen. Ni avbryter undervisningen för att kalla till extra församling. Ingen ordförande, ingen sekreterare. De mest skiftande frågor behandlas i en enda röra" o. s. v. "Förlikningskommisionen (mellan elever och lärare) beslöt under medverkan av celledarna, att man skulle avskaffa tvånget att hälsa och resa sig." Som tentamensarbetet var långt arbetsammare än den gamla skolans förhörssystem hade Kostia aldrig ro för Dalton, fastän han var bränd å båle.

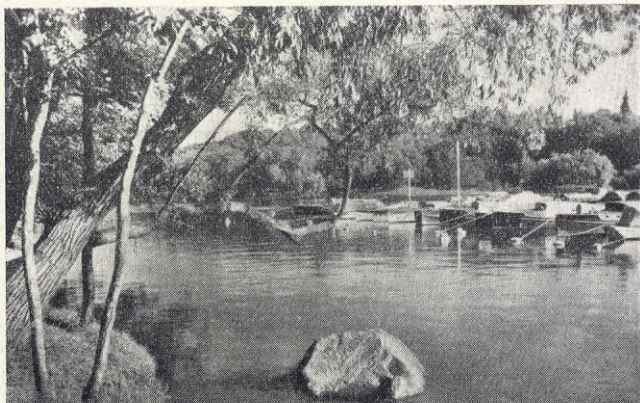
"Vårt blod vill han suga,
vi tål inget hän.
Må han gå under,
den satans Dalton."

Om man tror, att självstudier i den åldern äro bekvämare än läxläsningen, så kan man höra på Kostia. Den 15 april: "Mina händer skaka av trötthet, så mycket måste man arbeta för att hinna med kurserna." Men det oerhörda arbetet i alla kommittéerna tog tid och kraft, så Kostia jublar, då han äntligen undslupit elevkommittén. Något som ofta inträffade i skolan var mass-hysteri bland flickorna. Utan föregående symptom började en eller flera skrika och skratta, vilket oftast slutade med svimning. Själv mordstankar hade en del också. För att avledda "epokens överflöd på kvantitativ kraft" övade skolarbetarna in både Hamlet och Carmen. Ryssarnas anlag som skådespelare förnekade sig inte. Man hade på sommaren exkursioner till en bondby en bit från staden. Eleverna skulle företaga fältmätningar och bli bekanta med bönderna. Men ack, dessa uppskattade inte alls vänligheten. "Ge dig iväg, din Mazepa! Man har ingen levande ro för det packet. De ska stjåla igen! Räkna gässen, räkna dem, säger jag!" Så lät det i bondbyarna, då skoleleverna kommo dit. "Med knapp nöd lyckades jag komma ut ur byn."

Kostia hade låtit locka sig att använda sprit vid nattliga fester. Då Kostia verkligen kommit under fund med att sådana tillställningar inte överensstämde med den revolutionära ideologien utan hellre passade de föraktade borgarna, blev det annat av. Han gick till supgillet och läste lagen för dem litet var, befallde skolkamraterna lämna kalaset och slog en flaska i skallen på värden, innan han gick sin väg. Den 22 januari, dagen efter Lenins död. "Det är som om allt vore slut, som om det eviga mörkret sänkt sig över jorden. Klockan är redan tre på natten, men jag sitter vid bordet och kan inte förstå något och inte tänka det min-

sta. Isblommor ha lagt sig på fönstret — jag tycker de likna likkistornament. I öronen ringer en sorgmarsch och svarta sorgband fladdra framför ögonen." Den 30 januari — "under dessa dagar har jag blivit tio år äldre och kan ej finna de ord, jag kanske kunnat finna, när jag var pojke".

Att vara värd revolutionen och leva enligt dess läror var Kostias religion. I det fallet var han oerhört samvetsöm. Lenin är den ende han kallar lärare. Alla de andra äro arbetare rätt och slätt. Undervisningsarbetaren står för Kostia inte högre än någon annan arbetare. Kostia och Silva, 16 år, ställde in sig på att tjäna samhället. De sökte inträde i en kommunistisk ungdomsklubb, fingo ett års provotid. Boken slutar med att de nu voro "komsomolare" och av partiledningen mottagit sina sociala uppgifter. De hade velat in vid fabriken, men man ansåg deras lärdom som dött gods i en fabrik, varför de måste fortsätta skolan för att sedan tjäna staten, som ju kostat på dem. En av deras uppgifter i skolan var att grunda pionärgrupper och att arbeta för den antireligiösa propagandan. Den 30 augusti skriver Kostia: "Silva och jag äro komsomolare. Vårt val har bekräftats av alla instanser." Silva höll tal vid ett tillfälle i skolan, då en domstolsförhandling ägde rum med anledning av ett pojkestreck av Kostia, vilket fått för stora proportioner mot verkligheten: "I korridorer och i salen är det ständigt bråk, det är omöjligt lista ut, vem som bråkar. Om nu endast flickorna bleve kvar och alla pojkarna relegerades, så skulle vi komma i konflikt med sovjetstatens ideologi, då den infört samundervisning för att frigöra kvinnan och säkerställa könsens jämlikhet." Som en social uppgift tog Kostia arbetet för de vilda barnen. Så mycket hann Kostia inte med och dess-

Stockholm: Djurgårdsbrunnsviken.

Stockholm: Molins fontän, Kungsträdgården.

Internationella kvinnodagen.

Som i föregående nummer antydes, ha årets kvinnodagsmöten varit särdeles vällyckade. De referat, som närslutits resolutionen, vittna alla om djup förståelse för denna årligen återkommande manifestation från arbetarekvinnornas sida för internationell samhörighet och solidaritet. Fredsfrågan har även i år trätt i förgrunden, men mera i anslutning till appellerandet för kvinnornas uppslutning kring socialdemokratien.

Inalles ha inrapporterats 115 möten med tillsammans något över 13,000 åhörare.

De platser, vilkas möten samlat mellan 400 och 200 deltagare, äro:

Bollnäs.
Bräcke.
Göteborg.
Hybo.
Hörnefors.
Ljusne-Ala.
Mjölby.
Norrköping.

Oxelösund.
Stockholm, i Konserthuset.
Stockholm, i Aspudden.
Skoghall.
Ulricehamn.
Åhus.

På nedanstående platser har åhörrareantalet varierat mellan 100—200 vid de olika mötena:

Alingsås.
Borås.
Degerfors.
Duvbo.
Eskilstuna.
Flen.
Furulund, Hagfors.

Hallsberg.
Hissmofors.
Horndal.
Huddinge.
Hudiksvall.
Karlskoga.
Kallhäll.

Krylbo.
Kungsör.
Kälarne.
Kävlinge.
Lysekil.
Långshyttan.
Malmö.
Mora.
Munkfors.
Oskarshamn.
Orsa.
Revholmen.
Ronneby.

Sala.
Skogstorp.
Skromberga.
Skultuna.
Sparreholm.
Strängnäs.
Svenljunga.
Tumba.
Vikmanshyttan.
Visby.
Vännes.
Ystad.
Älmhult.

Mötena på följande platser ha samlat i genomsnitt 75 deltagare.

Alsen.
Anderslöv.
Ankarsum.
Borlänge.
Brunflo.
Byske.
Enköping.
Enskede.
Essvik-Nyhamn.
Falkenberg.
Falun.
Forshaga.
Gävle.
Hedemora.
Huskvarna.
Holmsund.
Hässleholm.
Högadal.
Jönköping.
Karlsdal.
Karlstad.

Karlskrona.
Kinna.
Kristianstad.
Kungsängen.
Landskrona.
Lidingö.
Lidköping.
Limmared.
Linköping.
Lund.
Malmköping.
Motala.
Norberg.
Nynäshamn.
Oskarström.
Robertfors.
Skara.
Sikeå.
Smedjebacken.
Simrishamn.
Spånga.

utom trodde de, att han var spion, så de höllo formligen på att slita honom i stycken.

Den bild vi få av de vilda barnen, sammanpackade i en kall och eländig källarhåla, är skrämmande. Då man ju vet, att dessa arma varelser uppgå till många tusen, ja hundratusental, så måste man fråga, om Sovjet-Ryssland ägnat tillbörlig omsorg åt detta problem. Det förefaller fantastiskt, att den ryska jätten ej kunnat ta upp kampen mot detta kräftsår. Vad ska männe komma ut ur denna träskmark i framtiden? Vilka vidunderliga människovarelser mände den nästa generation bli, som haft de "vilda barnen" till fäder och mödrar? Denna "vildhet" är ju någonting helt annat än vildarnas vildhet. Kostia var förstas fotbollsspelare. Han ansåg fotbollen ej stridande mot "ideologien", i annat fall hade han aldrig vidrört en fotboll. Om sin gamle far, han var skraddare, talar Kostia vackert. Han är

tacksam för att fadern "ruinerat sig" och köpt fotbollsskor åt honom. En annan gång, då han ansåg sig tvungen att ljuga för fadern på tal om spriten säger Kostia, att han fann det svårt att ljuga "för en så rar gammal far som min". På idrottsplatsen växlade Kostia telegramord med en kamrat. Ett av dessa var Kopavstrakt, vilket är uttytt: Vi om Sovjet hålla vakt. Den ryska ungdomen har vad den amerikanska saknade, "ideologien". Vilket sänings- och skördefalt är icke den ryska själen för den sanna idealismen!
Ingeborg Sjögren.

Stockholm: Södra Blasieholmshamnen.

SINGER
VÄRLDSMÄRKET
I SYMASKINER

SINGER LILLA ELEKTRISKA
Det moderna hemmets symaskin.

En sångerska.

Av Sigrid Gillner.

Nu vek sällskapet in på en stig, som ledde över en grön äng, alldeles vid foten av det väldiga bergmassivet. Kathie stannade och pekade på ett litet vitt hus, som låg intill bergväggen.

Här är det, sade hon med nästan triumf i rösten. I samma ögonblick tog hon upp en ton. Den svällde och växte. Den kom som från bergen, den bredde sig som vingar ut över den gröna ängen, ut över hela Scharnitz dal. I ett nu hade den gripit den lilla skaran. De svarade Kathies nu svindlande höga ton. Hon mötte dem och gick före dem, hon bar dem som på starka, moderliga armar över mäktiga djup mot oändliga höjder, över de snötäckta tinnarna av de fjäll, som kantade deras hembygds dal.

Det var en avskedsvisa, som alflickan sjunger, när vännerna lämna henne för att vända åter till sina hem nere i bygden. Kathies försång gjorde den storslagen och uttrycksfull och livade de andra från den minsta till den äldsta att ge sig hän i tonernas ordlösa tal. Med blickarna fästa på Kathies ansikte sjöngo de alla som vore det den naturligaste sak i världen. —

Sången klingade av som ett eko i bergen. Sångerskan vinkar farväl till sitt följe. Hon och jag gå ensamma fram mot den vita stu-

Stillerud.	Torpshammar.
Stjärnsund.	Ulriksfors.
Storfors.	Uddevalla.
Sundbyberg.	Uppsala.
Sundsvall.	Väsby.
Surahammar.	Växjö.
Söderhamn.	Åtvidaberg.
Södertälje.	Örgryte.
Tungelsta.	Östersund.

Vi hälsa alla nya vunna kvinnliga anhängare hjärtligt välkomna och att gott förstående kamratskap bjudes dessa överallt. Därigenom ökas våra skaror, livligheten och aktiviteten blir större. Arbetsglädje och lust till fortsatt verkan för vår rörelse följa i spåren och större insatser för allas vårt bästa.

gan, som nu ligger belyst av eftermiddags-solen, så att de röda pelargonierna i dess fönster ge sin färgprakt på ett alldeles särskilt talande sätt.

Hennes stuga är lik alla de andra små gårdarna i sydligaste Bayern och Tyrolen. Den har sitt stora snidade loft vid ena gaveln, sin mot berget vettande sida av rä, orappad sten, sin lilla ingång, som i en lång gång fortsätter genom hela huset.

Jag såg det allt, och jag glömde, att jag gick bakom en människa som sett hela världen, när jag efter Kathie gick i den tränga, svala gången, fram mot en dörr med klinka, som hon öppnade.

— Detta är mitt hem och var välkommen hit, sade hon med den där blicken, som jag kände igen från det ögonblick, då hon på tåget sett ut över sin hembygd. Hon blev själv stående innanför den höga dörrtröskeln. Hon sade ingenting, bara stod där helt stilla, som ville hon själv hälsa på den älskade omgivning, som hon hela veckorna måste försaka — för sångens skull och sakens och förtjänstens.

Det var egentligen ett kök, som jag stod i, ett bayerskt bondekök med sin stora fristående spis, sina blankskurade träytor, vitlimmade väggar och tegelbelagda golv. Men där var också något annat i inredningen, och det var inte bondkvinnans utan den vittberesta sångerskans och konstnärrens. Där funnos föremål, som vittnade om främmande länder och så placerade, att man anade en hand, som sett mer av världen än vad den lilla tyrolerdalen kunde bjuda. Där stodo några gula fjällblommor i en mörkbrun, glacerad kruka på en hylla nära spisen och bröto sin solgula fågning mot härdens svarta yta. Längst framme vid fönstret var en matvå anordnad, smakfullt arrangerad som i en konstnärligt inredd stadvåning.

Den gamla följde mina ögon. Kanske förstod hon vad jag tänkte, ty hon gick fram mot ett av de öppna fönstren, vek undan den vita gardinen och bad mig med ögonen att se ut. Jag ställde mig bredvid

henne och jag såg en tavla, jag aldrig glömmer. Framför mig hade jag först den gröna vallen utanför stugan, som nu betades av den efterfrågade geten, sedan kom den lilla idylliska byn, genom vilken Isar slingrade sig och den stora vita landsvägen till Innsbrück. Men sen kommo runt om dalen bergen och fjällen, vilka i denna aftonstund skimrade i de mest sagolika färger. Det var något i denna utsikt, som stämde samman med sångerskans väsen, sådant som det kom fram i hennes sång. Där var det soliga, breda lugnet tecknat i linjer och färger av den vida äng, som utanför byn bredde sig åt söder, mot värmen, solen och världen. Där var den mörka, allvarliga styrkan i Karwendels väldiga skugga och Isars tränga port mellan bergen mot norr. Där var silvertönen, den svindlande höga, segern och jublet i Gleirspitzes snötäckta, solbelysta fjälltriangel mot den klarblå himlen.

— Detta kommer icke utifrån. Det finns bara här. Det lär oss här i Scharnitz att sjunga. —

Hon sade det stilla, liksom för sig själv, medan hela hennes ansikte förklarades av en stor tillgivenhet.

— — —
Vi hade druckit kaffe tillsammans, och vi ha talat. Hela hennes liv som artist ha vi genomvandrat, och vi tala nu till sist åter om hennes man.

Förstod jag vad det ville säga att veta, att hans liv trots hennes kärlek ändå aldrig blev, vad det skulle blivit? — Ja, men om det är somliga liv, som kanske ha som bestämmelse denna oändliga, brännande längtan mot det ouppnåeliga? Om de ge sin största ton just så? —

Hon såg på mig stort ett ögonblick, böjde sitt huvud och satt så, vaggade på kroppen och grubblade.

— Det förstär jag inte ännu. Men jag såg honom lida. Tänk när han som bara levde riktigt, när han fick resa, inte kunde fara till Mittenwald utan att få ångest! Men — han fick dö hastigt och utan smärta, somna in en morgon vid fönstret över en tidning, som han nyss fått från Frisco i Californien, det land där han trivdes bäst.

Kathie Gaumann reste sig med ögonen fulla av tårar. Hon gick fram till en stor klädkista och öppnade den.

Där hade hon sina kostymer från rese-tiden. Glittrande, fantastiska, lysande som vilda nöjen med en doft av vissnade rosor

Arbetarekvinnor!

Se till att hemmets dagliga tidning blir

Social-Demokraten

och att Ni vid alla tillfällen gynna tidningens annonsörer.

Upp till 1:sta maj-demonstrationerna!

Kvinnor inom arbetarklassens leder slut upp i täta skaror vid 1:sta maj-demonstrationerna!

Gör det för den egna personlighetens berikande, av solidaritet och längtan att kämpa med för de stora och höga mål som socialismen nationellt och internationellt verkar för.

Gå in i ledet och följ ej motståndarnas och de indefferentas sed att kanta vägen där demonstrationen tågar förbi.

Varje demonstrant måste känna det kränkande att bli utsatt för klassbröders och -systers nyfikna blickar.

Allt för många av dem, som bespotta, förhåna och av oförstånd förlöjliga arbetarklassens strävanden, dväljas bland åskådarmassorna för att din sympati med de demonstrerande skall bli förstådd.

Kvinnor! Verka för stor tillslutning till mötet eller demonstrationen å eder ort!

lägo de där. Överst låg en baret med en vajande vit plym. Den hade hört till hennes alla käraste kostym, den hon burit under de första ungdomsåren.

— Det har dock varit ett härligt liv! Vi kunde inte ha levat det annorlunda, sade hon och lade beslutsamt igen kistan.

— Och här äro vi med truppen! — Hon pekade på en samling fotografier ovanför kistan. Där såg man henne som ung strålande skönhet. Där var hennes man, han som kunde härska och få kören dit han ville. Han var en ståtlig typ med ett par drömmande ögon med vilja i de skarpt skurna dragen. Där var till sist truppen, körmedlemmarna, enkla, goda bondeansikten, sådana man ser överallt häruppe bland bergen. Dessa människor hade konstnärselden hos henne och hennes man släpat kring världen, till kamp och mödor, ära och berömmelse, och till sist till så mycket vinst, att det blev ett eget hem vid Isars strand någonstans bland bergen.

De hade gått från truppen de andra efter några år, då de förtjänat nog. Men inte hon och hennes man. De togo nya risker, lärde upp nytt folk eller foro ensamma. Dem kunde ingen vinst hejda. För övrigt blev den aldrig så stor, som folk inbillade sig. Det var att fäkta och gräla för att få inkvartering och mat för truppen så pass billigt, att det blev en slant att taga hem till Tyrolen för dem, som inte kunde arbeta bara för konsten.

Kören i Garmisch väntade nu, att hon skulle föra dem ut till ära och förtjänst. Men hon ville inte. Ville inte fara ut igen utan honom, reskamraten med den odödliga elden i sig. Hon skulle sjunga, så länge hon levde. Men utan honom skulle hon ej fara över de stora vattnen.

Och så hennes barn!

Vanartslagen bör avslås.

Med anledning av k. propositionen med förslag till vanartslag ha i riksdagens båda kamrar väckts flera motioner om avslag å propositionen och framförts yrkande om nytt förslag i ämnet. Även ha motioner framförts om vissa ändringar i det framförda förslaget.

I den motion vari vår riksdagsgrupp yrkar avslag å propositionen och begär nytt förslag uttalas bl. a., att beslut om internering av personer, som falla under lagen, icke bör fattas på administrativ väg utan av domstol. Vidare, att personer icke böra falla under lagen på grund av sedeslöst levnadssätt. Beträffande vuxna sedeslösa framhålles att bestämmelser till ungdomens skyddande mot förledande till otukt ha sin rätta plats i strafflagen, och att i fråga om uppfordran till otukt, som väcker anstöt på allmän plats, böra bestämmelser meddelas i strafflag eller ordningsföreskrifter. Vad angår äldre oförbätterliga prostituerade, som utgöra en fara för sin omgivning, bör nödig asylvård beredas dem genom utvidgade bestämmelser eventuellt i interneringslagen. Vad ungdom under 21 år beträffar, uttala motionärerna, att den bör i förekommande fall omhändertagas enligt barnavårdslagen.

Vidare avstyrkes det generella förslaget om skyddsnämnder varjämte yrkas avslag på polismans självskrivnenhet till sådan nämnd. Motionen vänder sig också mot inställelse genom polismans åtgärder av person, som enligt lagen skulle bli föremål för ingripande.

Blötläggningen är en faktor av betydelse.

Smutsen skall lösas ur kläderna och inte borstas eller gnidas ur.

Många ha kanske menat att orden "Tvättar medan Du sover" innebar en överdrift. Men Tvättbjörn tvättar verkligen medan Du sover. Och blötläggningen i Tvättbjörnslut över natten eller helst ett dygn är den mest skonsamma, arbetsbesparande och ekonomiska tvättmetod som för närvarande finnes. Och varför? Jo, vid blötläggningen skall inte bara smutsen, särskilt äggviteämnen och stärkelse, suga åt sig vatten, svälla och lossna ur fibrerna så att de sedan gå att skölja eller koka bort, utan själva fibrerna måste också långsamt svälla och utvidga sig i den kalla Tvättbjörnsluten för att på så sätt släppa sitt grepp om smutsen. Smutsen skall inte slitas ur kläderna utan den skall lösas ur dem.

Om kläderna däremot snabbt bringas till kokning utan föregående blötläggning i lämplig lut bli fibrerna av den hastiga utvidgningen "sprängda", de svälla för fort, bli möra och förlora härigenom sin elasticitet och därmed en stor del av sin hållfasthet. På detta sätt ödelägges ett dyrbart linneförråd hastigt.

I Vita Tvättbjörn ingå flera ämnen som gör att även kall Tvättbjörnslut långsamt och fullständigt genomtränger fibrernas alla små ihåligheter och ur dessa så att säga försiktigt hämtar ut smutsen.

Nu förstår Ni varför vi säga, att Tvättbjörn tvättar medan Ni sover, ty bykens blötläggning i Tvättbjörnslösning under natten utgör mer än halva tvättproceduren.

Alma Norsell, Karlstad, 60 år.

Den 18 maj fyller kvinnodistriktets ordförande i Värmland Alma Norsell 60 år. Född i Stockholm har hon dock under snart 30 år varit bosatt i landsorten, följande bibelns ord, att hustrun följande sin make, vilken här är riksdagsman Norsell på Värmlandsbänken.

Tidigt började Alma Norsell intressera sig för arbetarörelsen. Den som skriver dessa rader mötte henne första gången vid agitation för bildandet av kvinnliga fackföreningar på olika områden. För en intresserad partimedlem ingick nämligen vid sekelskiftet som huvuduppgift att få arbetareklassens män och kvinnor vakna för nödvändigheten av facklig sammanslutning för tillvaratagandet av sina ekonomiska intressen.

Som en de socialdemokratiska idéerna varmt hängiven förkämpe har hon också ivrigt verkat för kvinnornas anslutning till socialdemokratien och under de sista tjugua åren härför nedlagt ett oförtrutet arbete i Värmland.

Alma Norsell.

Värmlandsdistriktet av Kvinnoförbundet, som nyligen fyllt 15 år, har i henne en trogen väktare. Dess ordf. har hon, med undantag av något år, varit hela tiden och som vi hoppas hon fortfarande kommer att ännu i många år fortfara med.

Men hennes arbetskraft, trots ett krävande hushåll, räcker till mer.

Djupt socialt intresserad och vaken har hon helt naturligt tagits i anspråk för många allmänna uppdrag. I fattigvårdsstyrelsen, arbetslöshetskommittén, länets barnmorskestyrelse, i styrelsen för sinnesslöanstalten och i distriktvårdsstyrelsen har hon haft säte och stämma och

verkar fortfarande kvar inom de flesta av dem. I stadsfullmäktige har också Alma Norsell varit verksam.

Men efter uppdragens mångfald kan aldrig en människas insatser bedömas, utan blir det hela personens inställning till såväl uppdragen som givits eller blivit pålagda, som i övrigt till vårt arbete inom rörelsen.

Klok och försynt, varm och moderlig är Alma Norsell och därför också av sina kamrater mycket avhållen. Icke endast de som s. a. s. mera dagligdags komma i beröring med henne utan hela länets socialdemokratiska kvinnor äro henne varmt hängivna, vilket säkerligen kommer till uttryck på högtidsdagen.

Sextioårsdagen är visserligen en betydelsefull milstolpe i livet och i många fall räknas med ett tillbakaträdande därefter, men alla hoppas vi innerligen att alla sådana tecken skola vara långt borta från Alma Norsell och att hon med sitt soliga och varma sinne ännu länge skall verka för socialistiska idéerna och vår rörelse.

S. V.

ETT
ALLSIDIGT
FÖDOÄMNE

I KOOPERATIVA BUTIKER

Ett kilopaket K.F:s havregryn innehåller

660 gr kolhydrater
110 gr vatten
60 gr fett
30 gr äggvita
20 gr cellulosa

Äggvita bygger upp och förnyar cellvävnaderna i vår kropp.

Fett alstrar värme och arbetsförmåga samt bygger upp lager av fett i vår kropp som reserv för framtida behov.

Kolhydrater alstra arbetsförmåga och värme samt ge åt födan den för matsmältningen nödiga volymen.

Vatten underlättar matsmältningen och andra reaktioner i kroppen, reglerar temperaturen samt är behjälpligt vid bortförandet av avfall.

Salter hjälpa till att bygga upp ben, tänder och röda blodkroppar och äro nödvändiga för hjärn- och nervcellerna såväl som andra celler. Dessutom hjälpa salterna till med att reglera livsprocesserna.

Cellulosa är ett viktigt ballastämne. Den påskyndar tarmrörelsen, underlättar därigenom matsmältningen och motverkar trög mage.

Anna Hansson, Trälleborg, 50 år.

Den 10 maj fyller en av våra kvinnliga kamrater, fru Anna Hansson, Trälleborg, 50 år. Anna Hansson har sedan sin tidigaste ungdom verkat i arbetarerörelsens tjänst, såväl fackligt som politiskt, inom vilken hon nedlagt ett gott och intresserat arbete. Då Trällebogs soc.-dem. kvinnoklubb bildades år 1907 var hon en av initiativtagarna och tillhörde dess första styrelse. Under de gångna åren har hon beklätt olika förtroendeposter inom klubben och är för närvarande dess ordförande och studieledare. Sedan 1922 tillhör hon styrelsen för Skånes distrikt av soc.-dem. kvinnoklubbar och var under en kortare tid distriktets ordf. Hon har jämväl tillhört styrelsen för Trällebogs arbetarekommun några år samt styrelsen för arbetarekommunens bibliotek.

Det klagas ofta, med eller utan fog, på att de manliga partivännerna hålla kvinnorna tillbaka och inte gärna släppa fram dem till några förtroendeposter. En dylik klagan skulle för Trällebogs vidkommande vara fullkomligt obefogad, ty nog få de

Anna Hansson.

kvinnor där, som *vilja* och *kunna* utträtta något taga sin andel av arbetet. Och det må sägas till våra manliga partivänners heder, att de ha förtroende för sina kvinnliga kamrater och uppskatta deras arbete. I det fallet utgöra de säkert ett lysande föredöme, som det säkerligen vore gagnande för partiet om det mera allmänt efterföljdes. Följaktligen har Anna Hanssons arbetskrafter tagits i anspråk även på det kommunala området, och det i ganska stor utsträckning. Sålunda tillhör hon Trälle-

bogs stadsfullmäktige sedan 1917 och är dessutom ledamot av åtskilliga styrelser och nämnder, såsom skolstyrelsen, pensionsnämnden, hälsovårdsnämnden, barnavårdsnämnden, vars vice ordförande hon är, styrelsen för Ajgeldingerska barnhemmet m. fl. Åt sjukvårdsstyrelsen har hon också ägnat sitt intresse, och är mångårig kassör för Nykterhetsfolkets sjukvårdsavdelning på platsen.

Anna Hansson kan sålunda på sin halvsekeldag blicka tillbaka på en rik och gagnande verksamhet i det allmännas tjänst. För spridandet av socialismens idéer har hon nedlagt ett gott och hängivet arbete, liksom hon på ett hedrande sätt skilt sig från de förtroendeuppdrag, varmed hon beklätts. Säkerligen skola också många bevis på att hennes arbete uppskattas och värderas komma henne till del på hennes högtidsdag från skilda håll, icke minst från den kamratkrets, som närmast kunnat följa hennes verksamhet. Och i denna hyllning inefattas en önskan om att hon ännu i många år måtte, med obruten hälsa och krafter, få verka för det livsmål hon gjort till sitt.

O. N.

Farväl till alltihop.

En bok som väckt mycken uppmärksamhet utkom i England i slutet av föregående år, betitlad: *Farväl till alltihop*, av den ännu ganska unge förf. *Robert Graves*. Den har nu försvenskad utgivits av Tidens förlag. Priset är 7: 50.

Det är närmast en dagbok eller "dokumentsamling" av gripande upplevelser under världskriget, starkt självbiografisk, men samtidigt med episk bredd förtäljande förtätad historia den skickelsediga tiden 1914—1929.

Till stor del en "krigsbok", som i sin nakna realism har en agitatorisk pacifistisk verkan på läsaren, utan att någonsin *predika* därom.

Förf. deltog som officer i skyttegravskriget aktivt i tre repriser mellan sjukhusvistelserna för blesseyrens läkande. De skildringar han ger äro rent ohyggliga i sin korthuggna realistiska form. En starkare fredsagitation torde vara svårt tänka sig.

Senare delen i boken erbjuder många intressanta avsnitt genom förf:s berättelser av kända politiska händelser och personer i England, även inom arbetarerörelsen och dess press.

V.

GLÖM EJ FÖRPLIKTELSEN:

Alltid en agitator för vår rörelse och för vår tidning!

Några fredstankar.

Hur skola vi fredsvänner målmedvetet arbeta för freden? Det beror på oss, om det blir fred eller krig. Kriget beror inte på något blint öde. Vi kunna göra vår insats i

världen, antingen i ena eller andra riktningen. Vinningslystnad, penningbegär och maktlystnad få vi ej glömma bort vid tal om krig. Den som i sin kallelsegärning, som arbetsgivare eller arbetare, strävar efter bästa möjliga samförstånd och att utjämna klasskillnaden och att

för att kunna bli **nöjd med tillvaron**

fordras en god ekonomi — något ni kan skapa eder genom regelbunden sparsamhet.

på 10 år och med insättningar av 2 kr. i veckan har ni omkring 1470 kronor.

postspar
banken

ha klart för sig, vad som ligger i ordet människovärde, den arbetar helt omedvetet på att bana väg för freden folken emellan. Arbeta på att utjämna klasskillnaden, lär att sätta dig in i en medmänniskas situation. Lika rätt åt alla raser, vita såväl som färgade! På kärlekens väg ha de största segrar vunnits. Verka för ett fredligt sinnelag hos underlydande och arbetskamrater! Gott förhållande mellan arbetsgivare och arbetare främjar det gemensamma arbetet. Motsatsen hindrar. Det goda sprider sig. Inifrån och utåt. Till folken. Lev i sämja bland människor, dina egna därhemma, umgängesvänner, arbetskamrater o. s. v.

Krig är intet annat än massmord. Det är uppenbart, att genom massmord kan omöjligt frågan om vem som har rätt och orätt avgöras. Den saken avgöres bättre genom fred och skiljdomstolar. Är kärleken till Sverge stark, skola vi också unna andra människor få älska sitt fosterland. Broderskaps-tanken skall tränga igenom.

Bertil Lundgren.

Jenny Vahlberg, Nacka, 60 år.

Nacka soc.-dem. kvinnoklubbs äldsta medlem fyllde onsdagen den 2 april 60 år. I tidig morgonstund uppvaktades hon av representanter från kvinnoklubben, nykterhetslogen, Nacka kooperativa kvinnogille och Augustendals konsumtionsförening m. fl., vilka överlämnade blommor och minnesgåvor. Kvinnoklubben höll samma dag sitt månadsmöte och då vi efter förhandlingarnas slut visades in i en annan del av lokalen, vem mötte oss där om ej 60 åringen, glad och gemytlig som vanligt med ett fint dekorerat kaffebord. Vi blevo alla mycket överraskade, då vi trodde att

hon i lugn och ro firade sin högtidsdag i sitt hem bland släkt och vänner. Efter kaffedrickningen, som försiggick under stor munterhet, tog fru Sara Andersson till orda. Hon frambar kvinnoklubbens varma tack till fru Vahlberg för allt gott hon gjort för densamma. Hon har tillhört klubben i 11 år och således varit med om att bilda densamma. Aldrig har hon under motgångarna tappat humöret utan alltid varit lika glad och hjälpsam. Stegen ha säkert varit både många och långa, då hon i ur och skur traskat till våra klubbmöten med sina tidningar. Hon har nämligen i många år varit kommissionär för tidningen Morgonbris. Varken arbete, väder eller avstånd ha avskräckt henne från att komma till våra klubbmöten. Ett fyrfaldigt leve utbringades för Jenny Vahlberg, den förstående vännen och klubbkamraten, i förhoppning om att hon ännu i många år med hälsa och krafter får verka ibland oss som en förebild för oss yngre klubbmedlemmar, vilken vi kunna se upp till som den goda kamraten och den uppoffrande föreningsmedlemmen.

Ett varmt tack, kamrat Vahlberg, för den stora uppoffring du gjorde oss, då du i stället för att fira din högtidsdag i ditt hem inom familjekretsen, firade den med oss på ett vanligt klubbmöte.

Klubbkamrater i Nacka gm ref.

moderna och hygieniska butikslokaler

Konsum

**Alla för arbetarrörelsen
intresserade kvinnor**

böra läsa Landsorganisationens
tidskrift

**Fackförenings-
rörelsen.**

Den utkommer med ett
24-sidigt häfte varje
vecka och kostar för
helt år kr. 6:15, för
halvt år kr. 3:15.

Prenumerationen kan ske antingen
genom postverket eller direkt hos
tidskriftens exp., adress: Landsekre-
tariatet, Barnhusgatan 18, Stockholm.

Från Stockholms län.

Stockholms läns soc.-dem. kvinnodistrikt höll den 30 mars årskonferens å Studiehjället Bryggaregatan 12. Konferensen var besökt av ombud för 36 kvinnoklubbar samt dessutom representanter för Sv. soc.-dem. kvinnoförbund, Stockholms läns parti- och ungdomsdistrikt, och Uppsala läns kvinnodistrikt.

Års- och revisionsberättelser upplästes och godkändes samt beviljades full och tacksam ansvarsfrihet åt styrelsen.

Därefter företogs val av styrelse. Valda blevo: ordf. fru Sara Anderson, Nacka (omvald), kassör fru Gerda Bergstrand, Spånga (omvald), övrig styrelse fruarna Anna Alzén, Karolina Karlsson och Anna Eriksson (även omvalda). Suppleanter: Elsa Eriksson, Nynäshamn, Annie Wallentheim, Nacka, och Elsa Hansson, Sundbyberg (samt. nyvalda). Revisorer: Jenny Vahlberg, Nacka (omvald), Sigröd Svärd, Ulriksdal, och Lilly Fredriksson, Sundbyberg. Suppleanter: Sofia Haglund, Hässelby, och Ella Fredriksson, Spånga.

Efter förhandlingarna vidtog samkväm med föredrag av d:r Nylin, Spånga, över ämnet: "Obligatorisk läkarevård i våra skolor". Föredraget, som belystes av skiop-tikonbilder, var mycket intressant och säkert föll många korn i den goda jorden, där de skola växa upp och bära frukt för framtiden.

Ref.

Teaterkommitté inom A. B. F.

För att understödja amatörteaterverksamheten bland arbetarna i landet har A. B. F:s v. u. tillsatt en teaterkommitté med följande ledamöter: lektor Odal Otte-lin (ordförande), dir. Fredrik Ström samt fil. kand. Gösta M. Bergman (sekreterare). Kommitténs uppgift är närmast att bliva en upplysningscentral, dit de olika arbetareteatrarna kunna vända sig för att få råd och hjälp i konstnärliga och tekniska spörsmål. Kommittén är som bäst sysselsatt med att skaffa en repertoar av moderna och klassiska fler- och enaktare, varvid särskild uppmärksamhet ägnas åt den nya dramatiken. Pjäserna komma att i maskinskrivna exemplar, tillrättalagda för amatörteatern, kunna rekvideras hos kommitténs sekreterare, fil. kand. Gösta M. Bergman, Sibyllegatan 16, Stockholm. Underhandlingar ha också inletts med yngre dekorationsmålare, som kommit att stå till tjänst med dekorationskisser till de olika skådespel, som sändas ut. Som en praktisk handledning för amatörteatrarna har kommittén beslutat trycka en broschyr över ämnet Amatörteater; en föreläsningsserie över samma ämne finnes också tillgänglig för Stockholm och dess omnejd. Med arbetareteatrarna i och omkring huvudstaden står kommittén redan i personlig kontakt och har för avsikt att med hjälp och råd bistå i deras konstnärliga arbete. Det är kommitténs förhoppning att inom en snar framtid kunna skicka ut i landsorten instruktörer, som på olika platser skola hålla kurser i amatörteater. Därest det visar sig finnas något allmänt intresse för saken, kommer kommittén att utarbeta förslag till anordnandet av en specialkurs.

Morgonbris bör spridas

icke allenast bland klubbkamrater utan till utomstående.

Energiska kommissionärer kunna göra goda insatser för vår rörelse genom ett planmässigt organiserande av tidningens försäljning å respektive platser.

Höj upplagan väsentligt!

**Aktiebolaget
Arbetarnes Tryckeri**

FOLKETS HUS, STOCKHOLM

TEL.: 2276, Norr 4043

*

Rekommenderar sig till utfö-
rande av alla slags trycksaker

*

Moderna stilar
Snabbt utförande
Moderata priser

Broderskap,

veckotidning för svenska hem, organ för kristligt socialistiska strävanden, kostar för helår 4 kr., halvår kr. 2:35, för kvartal kr. 1:25 å varje postanstalt.

Varje veckas nummer är åttasidigt och innehåller uppsatser, berättelser, följetong samt diskussionsinlägg från läsekretsen. Kommissionärer antagas vid hänvändelse till Broderskaps expedition i Örebro.

Prenumerera genast!

Liten familj

blir inte stor om man i
god tid gör sina inköp hos
oss. Upplysningsbrochyrer
och prislista mot 45 öres porto. Privat
avsändare om så begäras.

Nils Adamsson,

Jakobsgatan 22, Stockholm I.

Rådfrågningsbyråer.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinno-
distrikts rådfrågningsbyrå för möd-
rar. Doktor Gärda Lidfors av Geijer-
stam, Götabergsgatan 26, Göteborg.
Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl.
11 f. m.—1 e. m.

Tack.

Till alla dem, som genom telegram eller gåvor hava sänt mig hälsning till min 60-årsdag, får jag härmed frambära mitt hjärtliga tack.

Det är mycket vänligt att jag fått vara i klubbarnas hägkomst.

Anna Lindhagen.

**TÄNK PÅ DE ANHÖRIGA
FÖRSÄKRA ERT LIV I FOLKET**

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Vessman, Tel. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Upplandsgatan 1, 3 tr. Tel. 188 86. Postgiro n:r 50196.

För annonsavdelningen: Astrid Johansson, S:t Eriksgatan 77. Tel. Vasa 158 38.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3.—, halvt år kr. 1:50; lösnúmer 25 öre. Prenumeratión sker på posten.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsida 40 öre pr mm.

Sv. Soc.-dem. Kvinnoförbund.
Ordf. Signe Vessman. Tel. Norr 244 36. Expeditionsförare: Gulli Bergman, Upplandsgat. 1, 3 tr. ö. g. Tel. 188 86. Expeditionen öppen kl. 10—14 och 16—18. Lördagar kl. 10—14. Postgiro 50197.

Stockholms läns soc.-dem. kvinnodistrikt.

Adr.: Ordf. Sara Andersson, Igelboda. Tel. Ektorp 18. Kassör fru Gerda Bergstrand, Bromsten.

Stockholms soc.-dem. kvinnoklubbssamorganisation.

Ordf. och korresp. fru Sigrid Lundin, Gröndal. Tel. Gröndal 116. Kassör fru Anna Larsson, Mittelvågen 8, Enskede. Tel. Enskede 1 83.

Sthlns Allm. Kvinnoklubb

sammanträder första torsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Lokal: Västmannagatan 1, 1 tr.

Ordförande fru Anna Carlsson, Jungfrugatan 41 B, 3 tr.

Stockholms södra kvinnoklubb

(soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Kocksgatan 24, sal C, i. p. g. n. b. Ordf. fru Beda Jansson, Blekingegat. 65, 3 tr., Stockholm. *Styrelsen.*

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb sammanträder 2:a fredagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Ordf. fru Vilma Iskull, Lindhagensgatan 69. Tel. Kungsh. 67 90.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb

har ord. möte 1:sta onsdagen i varje månad å lokalen Gustav Vasa automaten, Upplandsgatan 51, kl. 7.30 e. m.

Uppbörd och inskrivning varje möte.

Styrelsen.

S:t Görans soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m.

Ordf. fru Jenny Larsson, Arbetaregatan 21. Tel. Kungsh. 97 89.

Södermanlands Enskilda Bank

Solidarisk Bank.

Regeringsgatan 18, Hornsgatan 66 A,

Kontor i Stockholm:

Norrländsgatan 2, Slussplan 1-3,

Humlegårdsgatan 7, Kungsgatan 60,

Grundad 1865.

Barnhusgatan 18, Odengatan 52.

Ⓟ

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING
Holländaregatan 7
säljer till lägsta pris **Dam- & Barnkoffor.**
Dam- & Barnunderkläder.
Extra starka barnstrumpor.

Föreningen för hembiträden i Stockholm

håller möte 1:sta torsdagen i varje månad (utom juni, juli och augusti) i Studiehomet, Bryggaregatan 12 b.

Styrelsen.

Enskede soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Källvägen. Ordf. fru Ingrid Viberg, Solv. 8, Enskede. Tel. 391.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 7 e. m. i Folkets Hus lilla sal.

Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal.

Styrelsen.

Göteborgs östra soc.-dem. kvinnoklubb

håller möten 1:sta onsdagen i varje månad i lokalen Götaholmsgatan 1 och 3:dje tisdagen i månaden i lokalen Bondegatan 14 kl. 8 e. m.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal. *Styrelsen.*

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Forss, *Billesholms gruva.* Sekr. fru Herta Olsson, Föladen, *Billesholms gruva.* *Styrelsen.*

Lundby soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Samarbetets lokal, Brännaregården, Göteborg. *Styrelsen.*

Malmö soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte första torsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, sal 7. Ordf. fru Bothilda Hansson, *Norra Vallgatan 118.* Korresp. sekr. fru *Martha Larsson,* Sorgenfriväg. 7 a. Tel. 10 06.

Malmö östra soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte andra tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. å Stjärnans sällskapslokaler. Ordf. fru *Matilda Pettersson* (tel. 13 66, adr. som ovan), sekr. fru *Anna Roos,* Gärnäsplan 6, 119 77.

Mjölby soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 3:dje måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Ordf. *Hanna Nygren,* Box 31, *Mjölby.*

Styrelsen.

Nacka soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Ordf. fru *Annie Wallentheim,* Skuru, *Ektorp.* Tel. Skuru 3 59.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra mänd. i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. fru *Elsa Eriksson,* Centralgatan 68.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta och Hagalunds Folkets Hus omväxlande. I dec. hålles mötet i Huvudsta. *Styrelsen.*

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Ordf. fru *Alma Herlin,* Solhem, *Spånga.* Tel. 492. *Styrelsen.*

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Nya Folkets Hus C-sal.

Ordf. fru *Elsa Carlsson,* Eliegat. 46. Tel. 527. *Styrelsen.*

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus. Ordf. fru *Anna Ericsson,* Folkets Hus. Tel. 2 37. *Styrelsen.*

Tillberga soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möten 1:sta och 3:dje måndagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus.

Turebergs soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i gamla skolan. Ordf. fru *Anna Ahlzen,* *Tureberg.* *Styrelsen.*

Väsby soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets hus.

Ordf. fru *Karin Enström,* Box 81, *Uppl. Väsby.* *Styrelsen.*

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i *Godtemplarlokalen, Gårda.*

Styrelsen.